

Hastane Bilgi Yönetim Sistemi (HBYS) Süreç Etkinliği ve Hizmet Sürekliliği Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Özet

Bu araştırmanın amacı, sağlık kurumlarında yaygın olarak kullanılan Hastane Bilgi Yönetim Sistemi'nin (HBYS) hizmet süreçleri üzerindeki etkilerini ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmektir. Bu doğrultuda "Hastane Bilgi Yönetim Sistemi (HBYS) Süreç Etkinliği ve Hizmet Sürekliliği Ölçeği" geliştirilmiştir. Ölçek geliştirme sürecinde ilgili literatür incelenmiş; sağlık hizmetlerinde süreç yönetimi, hizmet sürekliliği, zaman etkinliği, bilgiye erişim, hata azaltma ve birimler arası uyum boyutları dikkate alınarak madde havuzu oluşturulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda kapsam geçerliği sağlanan ölçek, 12 maddeden ve altı alt boyuttan oluşacak şekilde yapılandırılmıştır.

Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, İstanbul ili Bayrampaşa Devlet Hastanesi'nde görev yapmakta olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan toplam 247 tıbbi sekreter oluşturmaktadır. Verilerin analizinde ölçeğin yapı geçerliğini incelemek amacıyla açımlayıcı faktör analizi (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Analiz sonuçları, ölçeğin altı faktörlü yapısının kuramsal olarak anlamlı ve istatistiksel olarak kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermiştir. Ölçeğin güvenirliliği Cronbach Alfa katsayısı ile incelenmiş ve $\alpha = .972$ olarak bulunmuştur. Madde-toplam korelasyonlarının .688 ile .919 arasında değiştiği ve tüm maddelerin ölçülen yapıya yüksek düzeyde katkı sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca herhangi bir maddenin çıkarılması durumunda güvenirlilik katsayısında anlamlı bir artış gözlenmemiştir.

Elde edilen bulgular, HBYS'nin sağlık hizmetlerinde süreç etkinliğini artıran, hizmet sürekliliğini destekleyen ve operasyonel işleyişi iyileştiren önemli bir araç olduğunu ortaya koymaktadır. Geliştirilen bu ölçek, sağlık kurumlarında HBYS kullanımının süreç performansı üzerindeki etkilerini değerlendirmek amacıyla araştırmacılar ve uygulayıcılar için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı sunmaktadır. Gelecek çalışmalarda ölçeğin farklı örneklemeler üzerinde test edilmesi ve daha kısa formlarının geliştirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hastane Bilgi Yönetim Sistemi, süreç etkinliği, hizmet sürekliliği, ölçek geliştirme, sağlık bilişimi, güvenirlilik, geçerlik

Hospital Information Management System (HBYS) Process Efficiency and Service Continuity Scale: A Validity and Reliability Study

The aim of this study is to develop a valid and reliable measurement tool to assess the effects of the Hospital Information Management System (HIMS), which is widely used in healthcare institutions, on service processes. To this end, the "Hospital Information Management System (HIMS) Process Effectiveness and Service Continuity Scale" was developed. During the scale development process, the relevant literature was reviewed; an item pool was created by considering dimensions such as process management in healthcare services, service continuity, time efficiency, access to information, error reduction, and interdepartmental coordination. The scale, which achieved content validity based on expert opinions, was structured to consist of 12 items and six sub-dimensions.

The study was conducted using the correlational survey model, one of the quantitative research methods. The study group consisted of a total of 247 medical secretaries working at Bayrampaşa State Hospital in Istanbul who voluntarily participated in the study. Exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA) were applied to examine the scale's construct validity. The analysis results indicated that the scale's six-factor structure is theoretically meaningful and statistically acceptable.

The reliability of the scale was examined using Cronbach's alpha, which was found to be $\alpha = .972$. Item-total correlations ranged from .688 to .919, and it was determined that all items contributed significantly to the measured structure. Additionally, no significant increase in the reliability coefficient was observed when any item was removed.

The findings reveal that the HBYS is an important tool that enhances process efficiency in healthcare services, supports service continuity, and improves operational processes. This developed scale provides researchers and practitioners with a valid and reliable measurement tool to assess the effects of EHR use on process performance in healthcare institutions. Future studies are recommended to test the scale on different samples and to develop shorter versions of it.

Keywords: Hospital Information Management System, process efficiency, service continuity, scale development, health informatics,